
CYFARFOD ARBENNIG O'R PWYLLGOR SAFONAU, 8/12/21

Yn bresennol:-

Aelodau Etholedig:- Y Cynghorwyr Beth Lawton a Dewi Roberts.

Aelodau Annibynnol: Mr Aled Jones, Mr Hywel Eifion Jones, Miss Margaret E. Jones, Mr Dave Wareing a'r Dr Einir Young (Cadeirydd)

Aelod Pwyllgor Cymunedol: Mr Richard Parry Hughes

Hefyd yn Bresennol: Ar ran Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – Katrin Shaw (Prif Gynghorwr Cyfreithiol a Chyfarwyddwr Ymchwiliadau) a Leigh McAndrew (Swyddog Ymchwilio); Swyddogion Cyngor Gwynedd - Sion Huws (Uwch Gyfreithiwr – Corfforaethol) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

1. YMDDIHEURIADAU

Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. CWYN O DORRI'R COD YMDDYGIAD A GYFEIRIWD AT Y PWYLLGOR SAFONAU GAN OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r gwrandawriad a chyflwynodd swyddogion yr Ombwdsmon eu hunain i'r aelodau.

Yna esboniodd y Cadeirydd natur / fformat y gwrandawriad.

Cefndir

1. Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon") i gwyn a wnaed gan gadeirydd Pwyllgor Personél Cyngor Tref Tywyn ("y Cyngor") y Cynghorydd John Pughe, bod y Cynghorydd George Michael Stevens ("yr Aelod") wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor.

2. Honnwyd bod yr Aelod wedi ymddwyn yn amharchus tuag at Clerc y Cyngor ar y pryd ("y Clerc") a'i fod wedi ei thanseilio dro ar ôl tro. Roedd y gwyn yn ymwneud â gohebiaeth a anfonwyd gan yr Aelod at y Clerc a gohebiaeth a anfonwyd gan yr Aelod am y Clerc.

3. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod gohebiaeth yr Aelod yn cynnwys sylwadau personol difriol a oedd yn amharchus ac mai bwriad y sylwadau ynglŷn â phrofiad y Clerc oedd tanseilio'r Clerc. Yn ychwanegol, defnyddiodd yr Aelod iaith â thuedd tuag at ryw benodol wrth wneud sylwadau am y Clerc.

4. Daeth yr Ombwdsmon i'r penderfyniad y gallai'r Aelod fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor, yn benodol, paragraffau 4(a), 4(b) a 4(c), sy'n darparu:

"4. Mae'n rhaid i chi:

- (a) gyflawni eich dyletswyddau a'ch cyfrifoldebau gan roi ystyriaeth briodol i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth fo'u rhyw, hil, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol, oedran neu grefydd;*
- (b) dangos parch at bobl eraill ac ystyriaeth iddynt;*
- (c) peidio â bwlio nac aflonyddu unrhyw unigolyn*

Canfu'r Ombwdsmon hefyd y gellid ystyried gweithredodd yr Aelod yn rhesymol fel ymddygiad a allai fod wedi torri paragraff 6 (1) (a) y Cod Ymddygiad:

"6 (1) Mae'n rhaid i chi:

(a) beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid ystyried yn rhesymol ei bod yn dwyn anfri ar eich swydd neu'r awdurdod;"

5. Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ymchwilio at Swyddog Monitro Cyngor Gwynedd i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Y Gwrandawriad

6. Cyflwynodd yr Uwch Gyfreithiwr (Corfforaethol) (Dirprwy Swyddog Monitro Cyngor Gwynedd oedd yn cynghori'r Pwyllgor) ei adroddiad ar gychwyn y gwrandawriad. Eglurodd fod yr Aelod wedi ymddiswyddo fel aelod o Gyngor Tref Tywyn ar 4 Rhagfyr 2021 a bod yr Aelod wedi cadarnhau nad oedd yn bwriadu mynychu'r gwrandawriad. Eglurodd nad oedd ymddiswyddiad yr Aelod yn newid yr angen i'r Pwyllgor ystyried a phenderfynu ar adroddiad yr Ombwdsmon. Serch hynny o safbwynt y cosbau oedd ar gael i'r Pwyllgor pe bai'n dod i'r casgliad bod yr Aelod wedi torri'r Cod, ni fyddai gwahardd yr aelod bellach yn opsiwn.

7. Penderfynodd y Pwyllgor fwrw ymlaen gyda'r gwrandawriad ac ystyriodd adroddiad ysgrifenedig ymchwiliad yr Ombwdsmon a'r dogfennau pellach oedd wedi eu cyflwyno ymlaen llaw gan yr Aelod a'r Ombwdsmon yn unol â threfn cyn-wrandawriad y Pwyllgor. Ystyriodd y Pwyllgor hefyd gyflwyniadau llafar gan Katrin Shaw, Prif Gynghorydd Cyfreithiol a Chyfarwyddwr Ymchwiliadau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a gan Leigh McAndrew, Swyddog Ymchwilio'r Ombwdsmon.

Y Penderfyniad

8. Ystyriodd y Pwyllgor yn gyntaf unrhyw ganfyddiad o ffaith yr oedd angen iddo wneud. Roedd y gŵyn yn ymwneud â gohebiaeth gan yr Aelod dros gyfnod o tua 12 mis. Roedd yr ohebiaeth yma wedi ei gynnwys yn y dystiolaeth ysgrifenedig gerbron ac nid oedd amheuaeth felly ynglŷn â'r hyn yr oedd yr Aelod wedi ei ddweud. Yr un mater ffeithiol perthnasol a nodwyd yn yr adroddiad fel un oedd yn destun amheuaeth oedd bod yr aelod yn gwadu iddo fwriadu anfon ei bost dyddiedig 22 Ionawr 2020 at holl aelodau Cyngor Gwynedd.

9. Ystyriodd y Pwyllgor y ffaith fod yr aelod wedi pwysleisio ei fod bob tro yn ofalus iawn yn y modd yr oedd yn gohebu, a'r ffaith y byddai'n amlwg wrth ysgrifennu'r e-bost a chyn ei anfon y byddai'r e-bost yn cael ei anfon at nifer fawr o bobl. Roedd yr e-bost dan sylw yn ymateb i wahoddiad cyffredinol i holl aelodau Cyngor Gwynedd gan y Pennaeth Cyllid. Roedd y ffaith fod yr Aelod wedi dewis gwneud sylwadau beirniadol am y Swyddog Monitro yn ei ymateb yn hytrach na dim ond ymddiheuro na fyddai'n bresennol, yn awgrymu'n gryf ei fod wedi bwriadu i'r aelodau weld y sylwadau yma. Roedd y ffaith nad oedd yr e-bost yn cyfarch un derbynnydd yn benodol (yn wahanol i nifer helaeth o'i e-byst eraill) yn atgyfnerthu'r canfyddiad hyn.

10. Penderfynodd y Pwyllgor felly, ei fod yn fodlon, yn ôl pwysau tebygolrwydd, fod yr Aelod wedi bwriadu anfon yr e-bost at yr holl aelodau.

11. Aeth y Pwyllgor ymlaen i ystyried ymddygiad yr Aelod, ac ar ôl ystyriaeth ofalus o'r holl dystiolaeth a gyflwynwyd, penderfynodd y Pwyllgor fod yr Aelod wedi methu a chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad fel a ganlyn:

12. Canfu'r Pwyllgor fod yr Aelod wedi torri paragraff 4(a) y Cod Ymddygiad am y rhesymau canlynol:

12.1 Canfu'r Pwyllgor fod yr Aelod wedi defnyddio iaith yn seiliedig ar rywedd yn ei ohebiaeth gan ddefnyddio geiriau megis "misandrist" ac "overbearing school mistress" i ddisgrifio'r Clerc gan ddweud amdani ei bod yn "slowly emasculating the Council". Roedd wedi parhau i ddefnyddio iaith o'r fath wrth gael ei gyfweld gan yr Ombwdsmon gan gyfeirio ati sawl gwaith fel "this/that woman" a'i fod yn credu ei bod yn wir (fel y dywedodd rhywun wrtho) fod y Clerc yn "man-hating vegan" oherwydd ei chysylltiad gyda Phlaid Cydraddoldeb Menywod .

12.2 Roedd y Pwyllgor o'r farn fod yma batrwm o ddefnyddio iaith wahaniaethol tuag at, ac am y Clerc a bod yr ymddygiad yma gyda'i gilydd yn dangos bod yr Aelod wedi methu ag ymddwyn mewn modd oedd yn rhoi ystyriaeth briodol i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth (ymysg materion eraill) fo'u rhyw.

13. Canfu'r Pwyllgor fod yr Aelod wedi torri paragraff 4(b) y Cod Ymddygiad am y rhesymau canlynol:

13.1 Roedd y Pwyllgor yn derbyn bod yr Aelod o fewn ei hawliau i feirniadu'r modd yr oedd y Clerc yn gweinyddu'r Cyngor os mai dyna oedd ei farn, ond roedd yn edrych ar y modd yr oedd yn mynegi'r feirniadaeth honno. Canfu'r Pwyllgor batrwm yn yr ohebiaeth o ymddygiad lle'r oedd yr Aelod yn beirniadu'r Clerc mewn modd oedd yn mynd y tu hwnt i'r hyn oedd yn dderbyniol beth bynnag fo barn yr Aelod am ei hymddygiad a'i pherfformiad fel clercc i'r Cyngor.

13.2 Teimlai'r Pwyllgor fod y geiriau a ddefnyddiwyd gan yr Aelod a thôn yr e-byst yn annerbyniol. Nid achos unigol oedd hyn ond yn hytrach batrwm cyson o feirniadaeth dros gyfnod sylweddol gan ddefnyddio termau dilornus personol amdani. Roedd hefyd yn cyfeirio ati sawl gwaith fel rhywun dibrofiad er iddi fod yn y swydd am 3 mlynedd, yn datgan bod ganddi feddwl llawer rhy uchel ohoni ei hun a'i gallu, a'i bod allan o reolaeth. Fe wnaeth hefyd gynnwys aelodau'r Cyngor yn yr ohebiaeth.

13.3 Er nad oedd o fewn cylch gorchwyl na phwerau'r Pwyllgor i benderfynu ar ymddygiad y Clerc ei hun fe wnaeth y Pwyllgor ei gymryd i ystyriaeth fel cyd-destun i ymddygiad yr Aelod. Tra'n derbyn bod yr aelod yn teimlo'n gryf am y modd yr oedd y Cyngor yn cael ei redeg a'i fod yn teimlo'n rhwystredig, nid oedd hynny yn rhoi esgus dros ymddwyn yn y modd y gwnaeth. Cyfrifoldeb yr Aelod oedd ei ymddygiad a neb arall.

13.4 Roedd y Pwyllgor yn bryderus iawn yng nghyd-destun y paragraff penodol yma am y sylw gan yr Aelod yn ei gyfweiliad gyda'r Ombwdsmon wrth drafod ei ymddygiad tuag at y Clerc. Dywedodd yr Aelod ei fod yn credu nad oedd parch yn rhywbeth yr oedd gan rywun hawl iddo ond bod rhaid ei ennill. Roedd y Pwyllgor yn anghytuno ac mae'r Cod yn datgan yn glir bod rhaid dangos parch at eraill.

13.5 O ddod i'r casgliad fod yr ymddygiad wedi torri'r paragraff yma aeth y Pwyllgor ymlaen i ystyried Erthygl 10 Confensiwn Ewropeaidd Dros Hawliau Dynol. Roedd y Pwyllgor yn derbyn bod lefel uwch o warchodaeth i sylwadau gwleidyddol ac y gall sylwadau am weinyddiaeth awdurdod gael eu cyfri fel rhai gwleidyddol. Serch hynny, fel yr eglurir gan yr Ombwdsmon yn ei adroddiad, "*nid yw'r hawl i amddiffyniad uwch a roddir i Gynghorwyr i wneud sylwadau gwleidyddol yn cynnwys yr hawl i wneud sylwadau personol di-arlw-amdanant neu sarhaus, nac ychwaith unrhyw sylwadau gwahaniaethol*". Fe gymrodd y

Pwyllgor hefyd i ystyriaeth fod y sylwadau yma wedi eu cyfeirio at swyddog cyflogedig y Cyngor ac nid at aelod arall, lle y gellid disgwyl iddynt fod yn fwy 'croendew'.

13.6 Roedd y Pwyllgor felly o'r farn fod y sylwadau yn mynd tu hwnt i sylwadau gwleidyddol fyddai'n cael eu gwarchod gan Erthygl 10.

14. Canfu'r Pwyllgor fod yr Aelod wedi torri paragraff 4(c) y Cod Ymddygiad am y rhesymau canlynol:

14.1 Canfu'r Pwyllgor fod ymddygiad yr Aelod yn gyfystyr â bwlio ac yn aflonyddu. Nodwyd bod Canllawiau'r Ombwdsmon yn disgrifio bwlio fel ymddygiad sy'n ceisio tansellio unigolyn, yn niweidiol i'w hyder a'i gallu ac yn medru effeithio ar ei iechyd mewn modd niweidiol. Disgrifir aflonyddu yn y Canllawiau fel ymddygiad sy'n cael ei ail-adrodd sy'n cynhyrfu neu'n ypsetio pobl.

14.2 Roedd y Pwyllgor o'r farn bod yr Aelod drwy ei ohebiaeth yn ceisio tansellio'r Clerc ac yn niweidiol i'w hyder. Roedd yn beirniadu nid yn unig ei gwaith a'i gallu ond hefyd ei chymeriad, ac yn gwneud hynny mewn gohebiaeth oedd wedi ei rannu ag aelodau eraill o'r Cyngor. Nodwyd hefyd bod y Clerc wedi bod i ffwrdd o'i gwaith fel canlyniad i'r ymddygiad yma. Canfu'r Pwyllgor hefyd batrwm o'r math yma o ymddygiad oedd felly yn gyfystyr ag aflonyddu.

14.3 Tra bod gan yr aelod hawl i graffu ar, ac i feirniadu perfformiad y Clerc, roedd ei ymddygiad, ac yn enwedig y modd yr oedd wedi dewis mynegi ei anfodlonrwydd, yn mynd y tu hwnt i'r hyn fyddai'n dderbyniol hyd yn oed o ystyried y warchodaeth ychwanegol i sylwadau gwleidyddol eu natur.

15. Canfu'r Pwyllgor fod yr Aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) y Cod Ymddygiad am y rhesymau canlynol:

15.1 O edrych ar ymddygiad yr Aelod yn ei gyfanrwydd, roedd y Pwyllgor o'r farn ei fod yn ddigon difrifol ei natur fel ei fod yn dwyn anfri ar y Cyngor ac ar ei swydd fel aelod. Roedd yr ymddygiad wedi bod y niweidiol i'r berthynas o fewn y Cyngor, i'w weinyddiaeth ac wedi niweidio ei enw da.

Cosb

16. Roedd y Pwyllgor o'r farn bod hwn yn achos difrifol o dorri cod ymddygiad. Ystyriodd yr hyn yr oedd gan yr Ombwdsmon i'w ddweud yn y gwrandawriad a'r materion sydd wedi eu nodi yng Nghannllaw ar Gosbau Panel Dyfarnu Cymru, fel ffactorau lliniarol a ffactorau gwaethgol.

16.1 O safbwynt ffactorau lliniarol roedd y Pwyllgor yn cydnabod fod yr Aelod wedi ymgysylltu gyda'r broses ymchwilio ond nodwyd hefyd sylwadau'r Ombwdsmon ei fod wedi bod yn ymchwiliad anodd iawn oherwydd ymddygiad yr Aelod.

Cydnabuwyd hefyd fod yr Aelod yn teimlo'n gryf iawn am y modd y roedd y Cyngor yn cael ei redeg, ei fod yn teimlo nad oedd ei sylwadau yn cael gwrandawriad a'i fod yn credu ei fod yn gweithredu yn ddidwyll.

16.3 Gan droi at ffactorau gwaethgol, canfu'r Pwyllgor fod nifer o'r rhain yn bresennol yn yr ymddygiad arweiniodd at y gŵyn ac yn ystod yr ymchwiliad:

Roedd yn ceisio beio pobl eraill yn annheg am weithredoedd ei hun,

Roedd yn arddangos diffyg dealltwriaeth o'i ymddygiad ac yn gwrthod derbyn ei fod wedi camymddwyn ac unrhyw ganlyniadau allai ddeillio o hynny.

Roedd wedi anwybyddu cyngor a rhybuddion ynglŷn â'i ymddygiad, yn benodol gan yr Ombwdsmon ac yn dilyn ymchwiliad gan Un Llais Cymru.

Roedd yn gwrthod derbyn y ffeithiau er gwaethaf y dystiolaeth glir i'r gwrthwyneb

16.4 Ar ôl ystyried difrifoldeb yr ymddygiad dan sylw ac ar ôl ystyried y ffactorau lliniarol a'r ffactorau gwaethybol perthnasol penderfynodd y Pwyllgor y dylai'r Aelod dderbyn cerydd, gan mai dyma yw'r gosb fwyaf gall y Pwyllgor ei roi yn dilyn ei ymddiswyddiad o'r Cyngor.

16.5 Serch hynny hoffai'r Pwyllgor gofnodi y byddai, heblaw am ei ymddiswyddiad o'r Cyngor, yn debygol o fod wedi ei wahardd, a hynny am yr uchafswm posib.

16.6 Mae'r Pwyllgor hefyd yn gofyn iddo ystyried ac adlewyrchu ar ei ymddygiad, yn benodol y modd y mae'n siarad ac yn gohebu gydag eraill mewn unrhyw rôl gyhoeddus arall sydd ganddo ar hyn o bryd neu yn y dyfodol. Mae'r Pwyllgor hefyd yn ei annog i fanteisio ar unrhyw gyfleoedd hyfforddiant sydd ar gael mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad i aelodau.

Apêl

17. Nodwyd y gallai'r Aelod ofyn am ganiatâd i apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor i dribiwnlys apeliadau a dynnwyd o Banel Dyfarnu Cymru, drwy roi hysbysiad ysgrifenedig o fewn 21 diwrnod o dderbyn y rhybudd penderfyniad i lywydd Panel Dyfarnu Cymru. Rhaid i'r cais am ganiatâd i apelio nodi'r rhesymau dros apelio a pa un a roddir caniatâd i apelio ai peidio, ei fod yn cydsynio i'r apêl gael ei chynnal drwy gyfrwng sylwadau ysgrifenedig.

18. Yn unol â Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 (fel y'i diwygiwyd) hysbysir yr Aelod, yr Achwynydd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru o benderfyniad y Pwyllgor drwy Hysbysiad o Benderfyniad.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00 y.b. a daeth i ben am 3.00 y.h.

CADEIRYDD